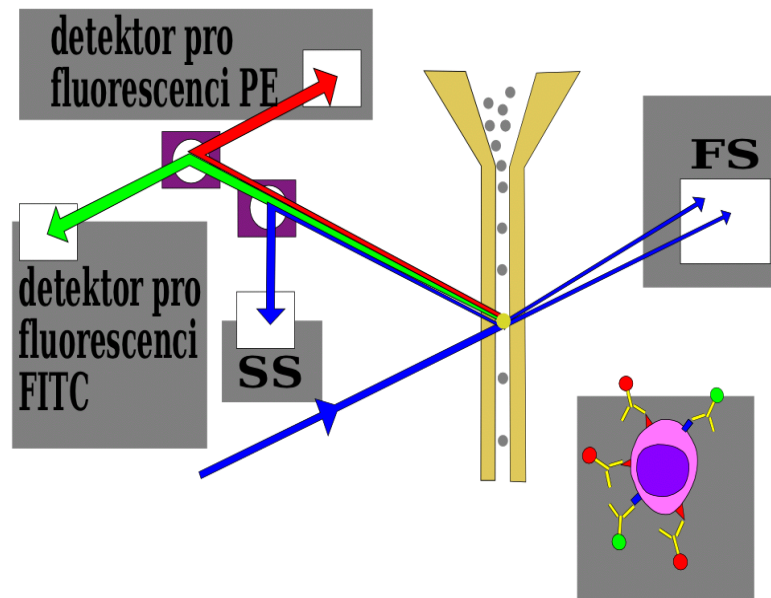

Průtoková cytometrie

Flow Cytometry

PRŮTOKOVÁ CYTOMETRIE

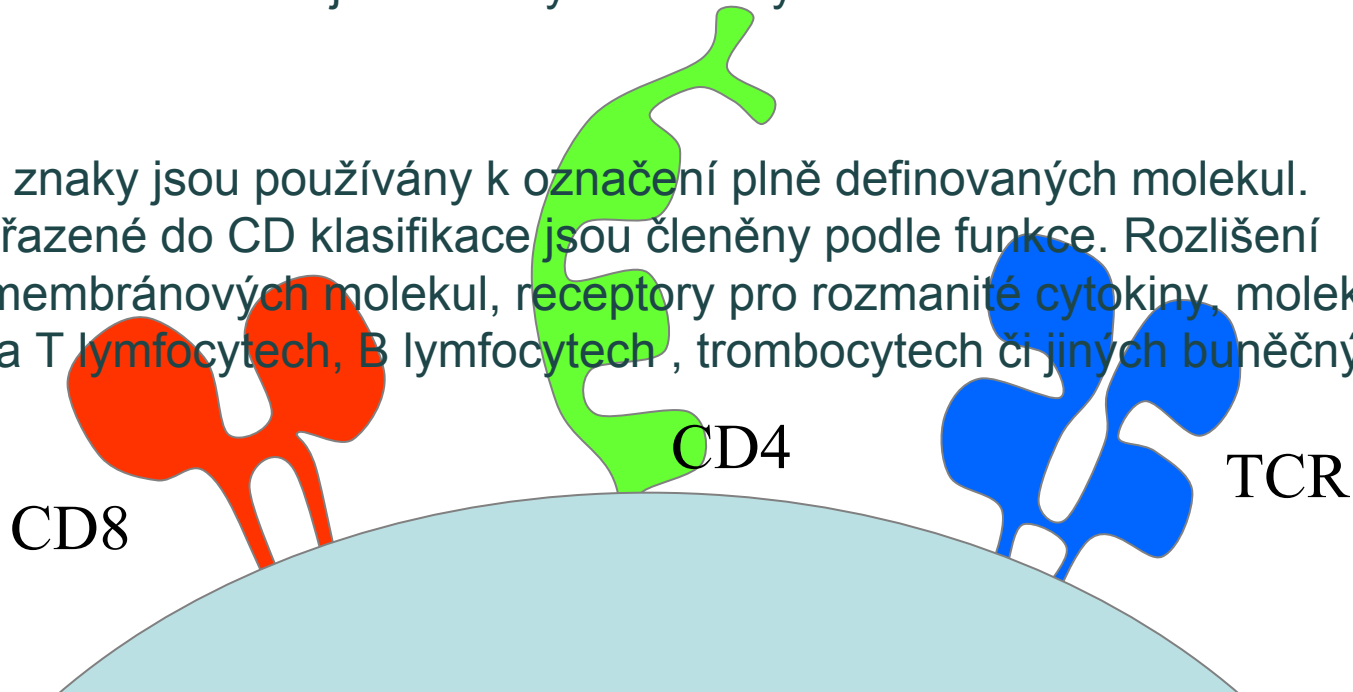
(fluorescenční metoda)

- Měření fyzikálně-chemických vlastností buněk během jejich průchodu laserovým paprskem
- Nejčastěji imunofenotypizace krevních leukocytů a buněk kostní dřeně (povrchové znaky i intracelulární)
- Standardní metoda analýzy částic (většinou buněk) v suspenzi
- Rychlá, přesná a reprodukovatelná metoda, umožňuje současné měření několika parametrů na velkém množství částic

Cluster Designation (Cluster of Differentiation)

- **buňky exprimují (vystavují) na svém povrchu různé specifické molekuly – znaky, které můžeme uspořádat do skupin charakterizujících buněčnou linii, stav diferenciaci jednotlivé buňky a její aktivace**
- **CD klasifikace:** znak definované struktury rozpoznatelný monoklonální protilátkou je zařazen do skupiny diferenciačních CD znaků a označen číslem (CD1, CD2, CD3,...). V současné době je na lidských leukocytech charakterizováno asi 400 znaků.
- **Využití:** CD znaky jsou používány k označení plně definovaných molekul. Molekuly zařazené do CD klasifikace jsou členěny podle funkce. Rozlišení adhezních membránových molekul, receptory pro rozmanité cytokiny, molekuly vyjádřené na T lymfocytech, B lymfocytech, trombocytech či jiných buněčných populacích.

Znak:

buněčná populace:

CD3

T-lymfocyty

CD4, CD8

CD19, CD20, CD21

B-lymfocyty

CD16/CD56

NK buňky

CD14/HLA-DR

Monocyty

HLA-DR; CD25; CD69

Aktivační znaky

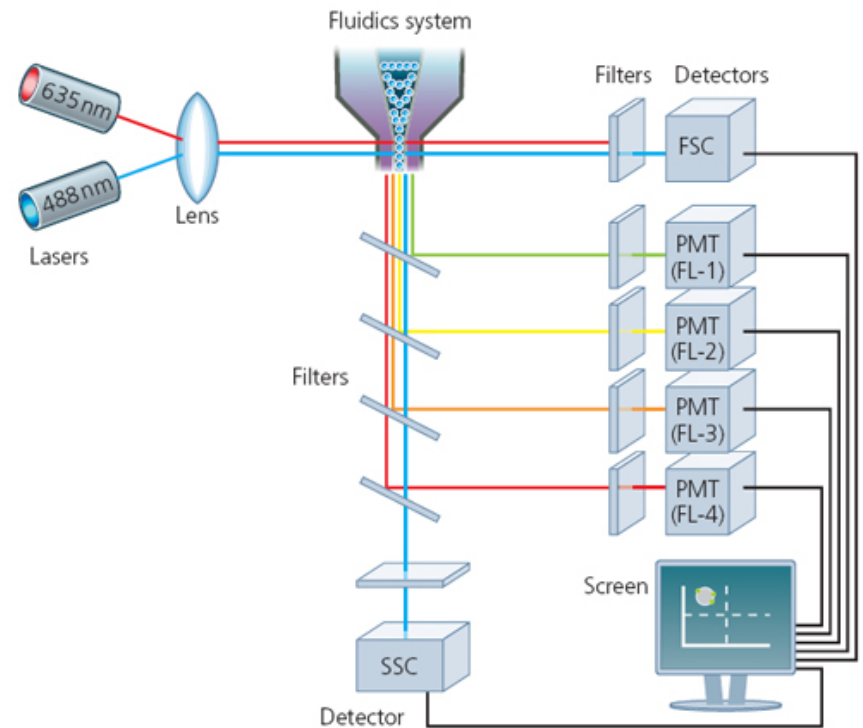

Průtokový cytometr

1. FLUIDNÍ SYSTÉM

2. OPTIKA

3. ELEKTRONIKA

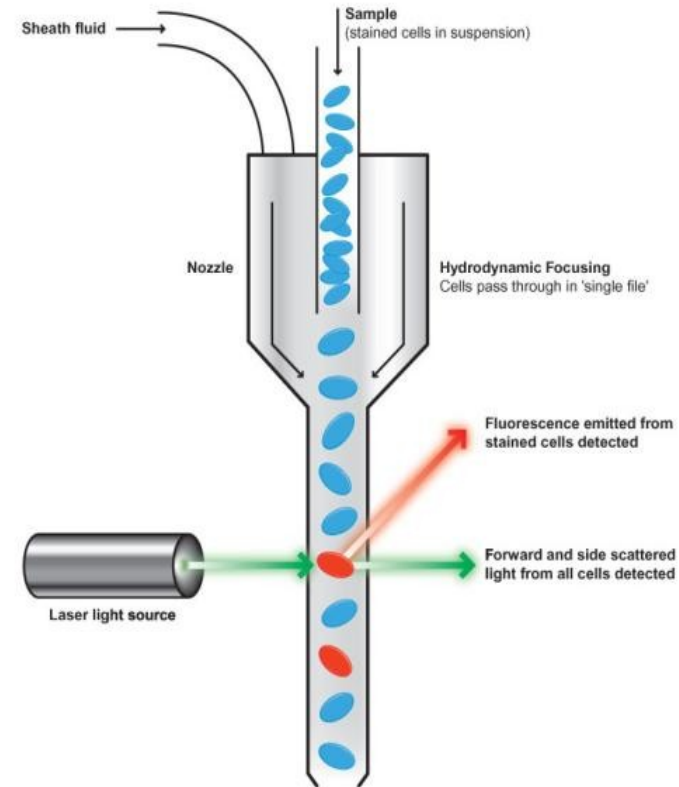

1. FLUIDNÍ SYSTÉM

Zajišťuje transport bb.
v nosné tekutině (pod tlakem)
do průtokové komory. Buňky se
pohybují jedna za druhou

na základě hydrodynamické fokusace - nosná tekutina

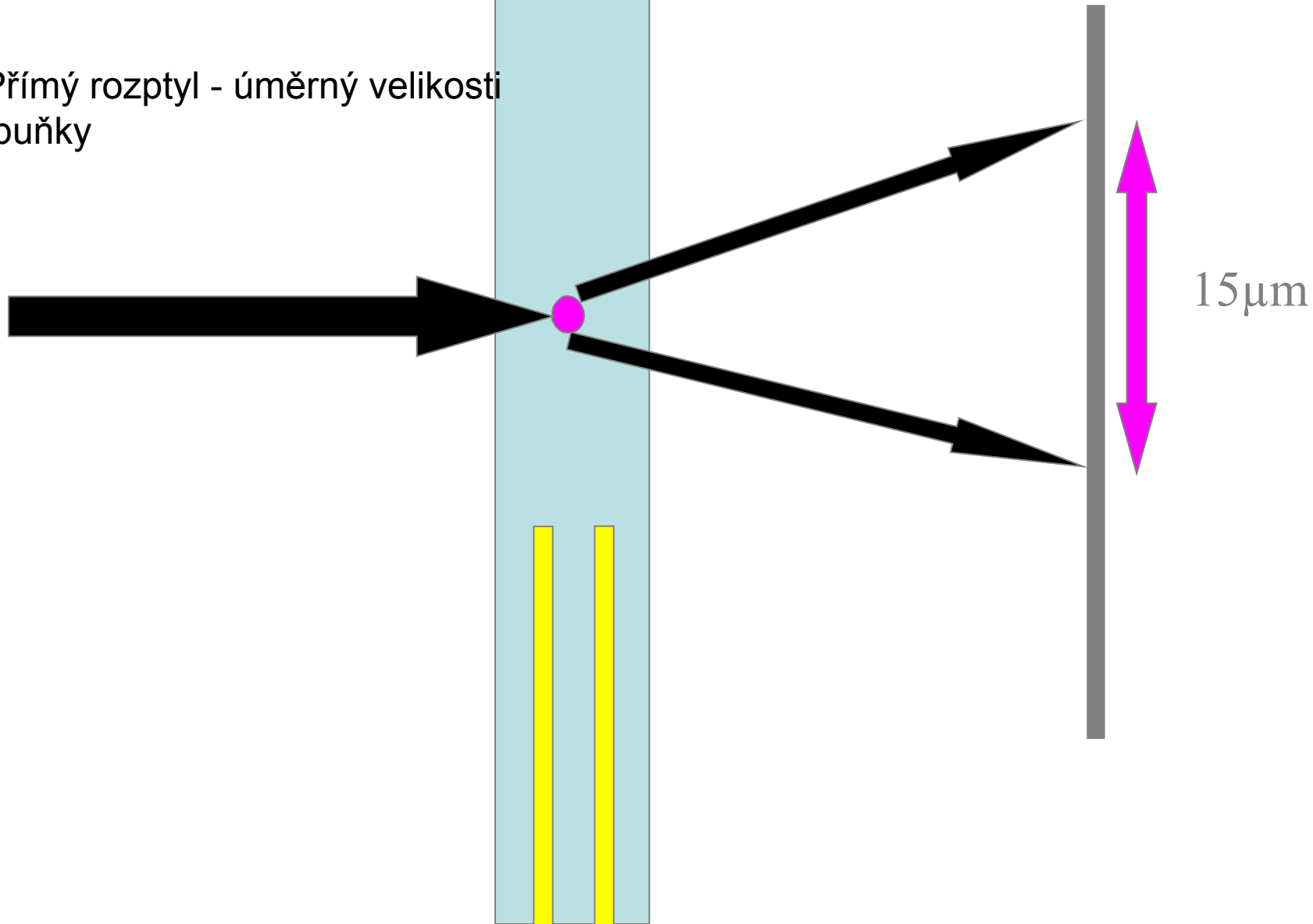
(destil. voda, komerční tekutiny) bývá do komory přinášena tenkou Kapilárou pod větším tlakem než suspenze částic, které jsou tak udržovány jen v úzké centrální části proudu. Zrychlení vznikající při výstupu vodního paprsku z komůrky nutí částice pohybovat se jedna za druhou.

<http://withfriendship.com/user/mithunss/flow-cytometry.php>

Velikost buněk: Forward Scatter

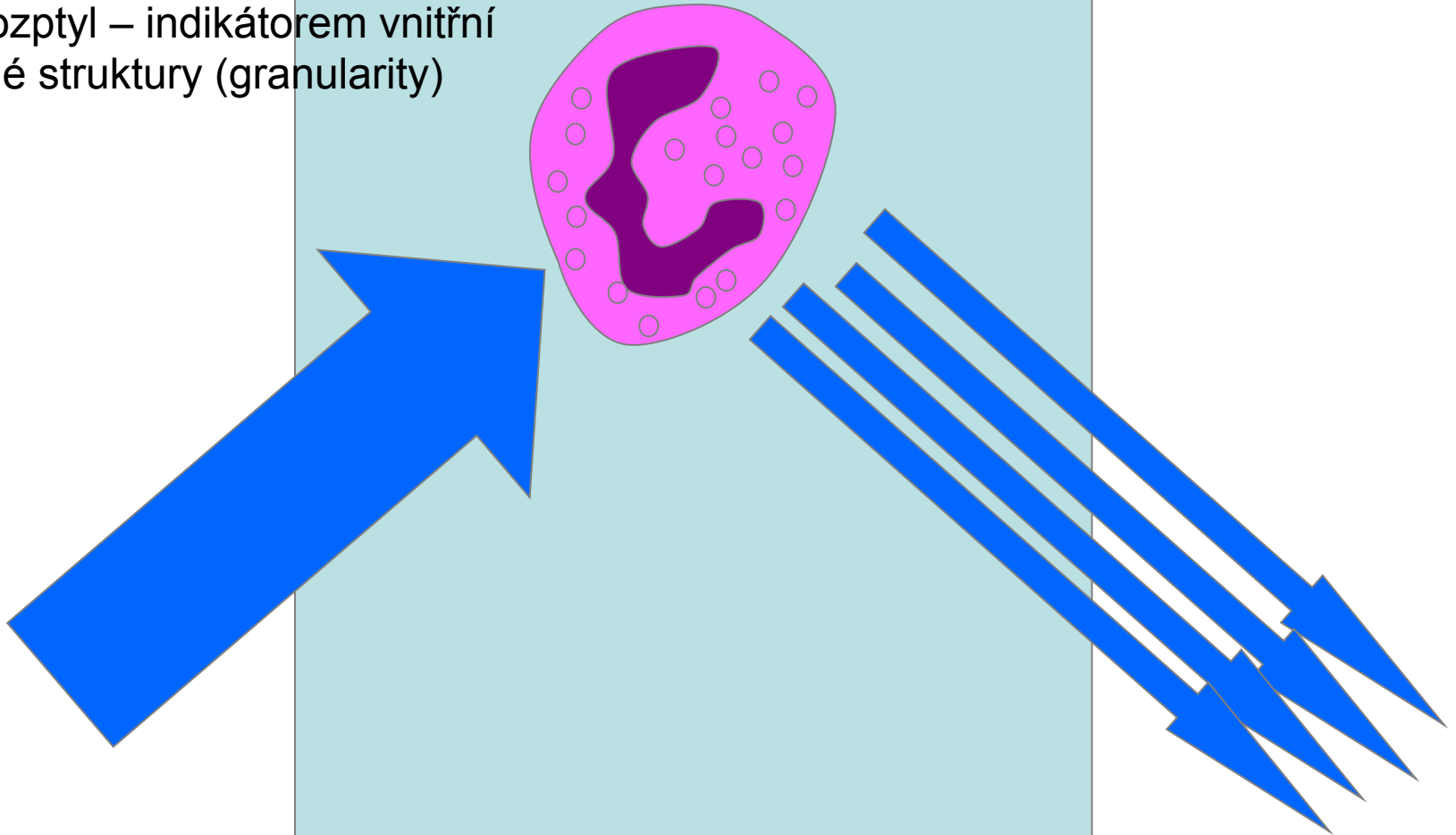
Přímý rozptyl - úměrný velikosti
buňky

Granularita buněk: Side Scatter

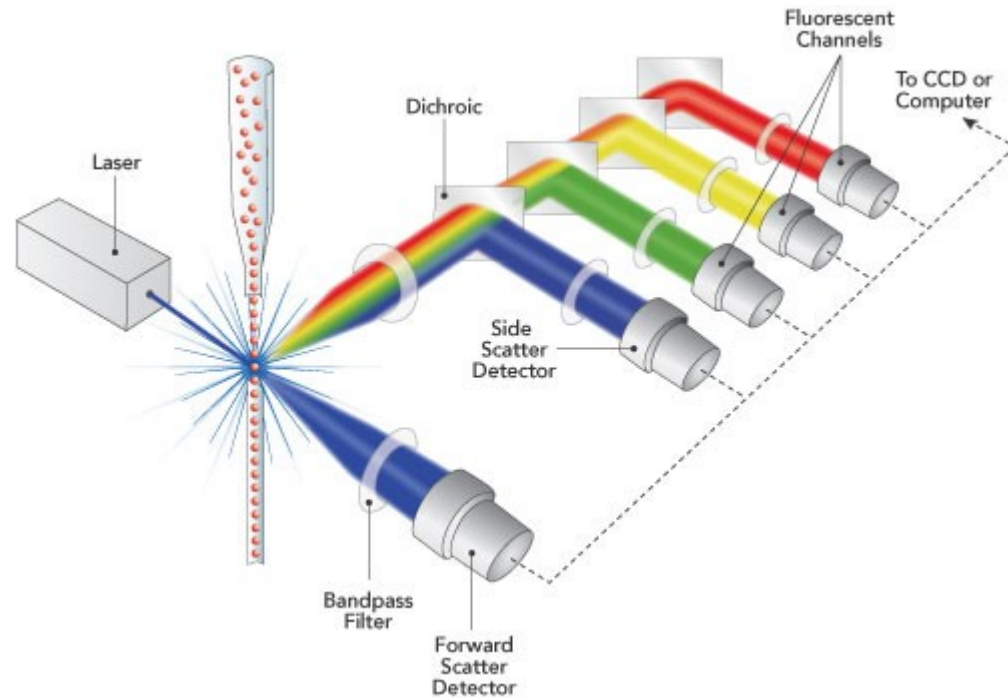
Boční rozptyl – indikátorem vnitřní buněčné struktury (granularity)

2. OPTIKA

Excitační část – laser

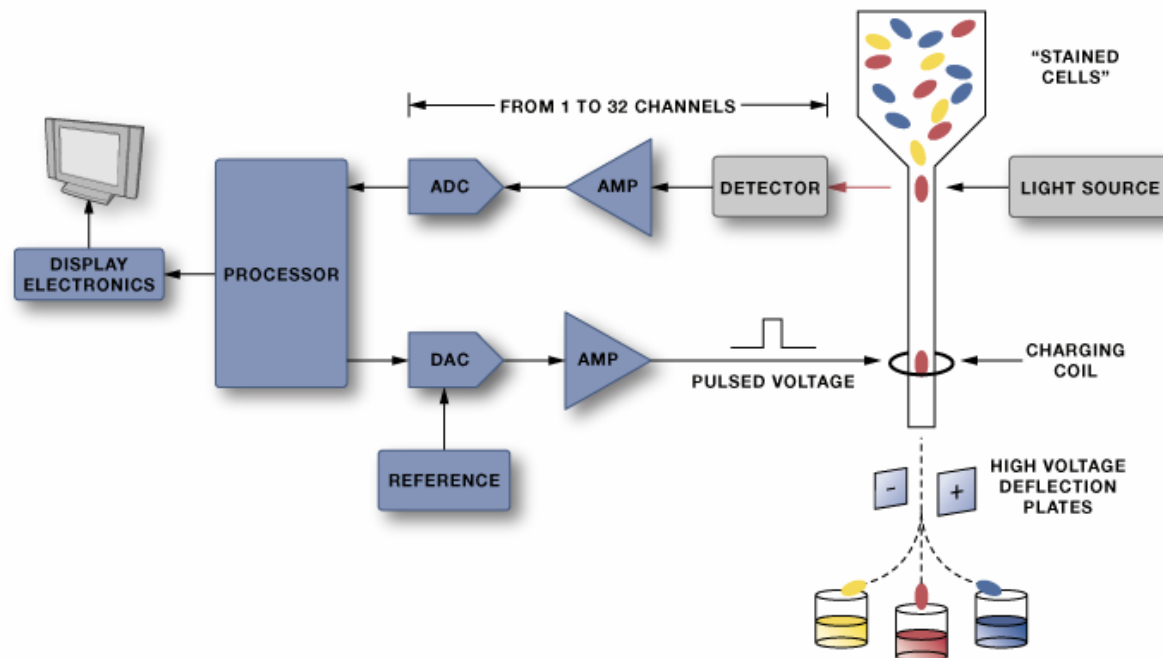
Sběrná část – systém čoček, zrcadel a optických filtrů zachycující fluorescenci částic vyzářenou po jejich projití světelným paprskem

3. ELEKTRONIKA

Převádí optické signály (fluorescenci) na signály elektronické (fotonásobiče, fotodiody).

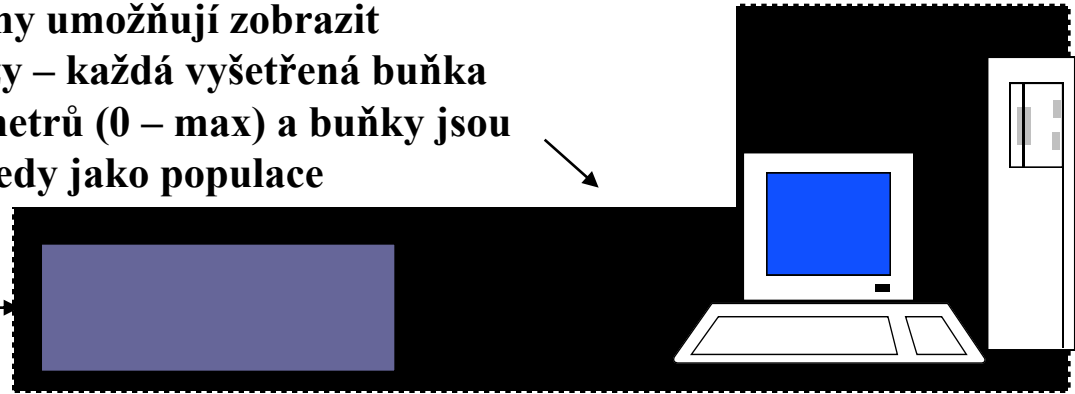
Po zesílení signálu a dalším zpracování dojde k jeho digitalizaci pro počítačovou analýzu

Průtokový cytometr

Speciální počítačové programy umožňují zobrazit a vyhodnotit výsledky analýzy – každá vyšetřená buňka má přiřazené hodnoty parametrů (0 – max) a buňky jsou vyhodnocovány kolektivně, tedy jako populace

(Opto)elektronika převádí optický signál na elektrický, ten zpracovává a údaje jsou posílány do počítače

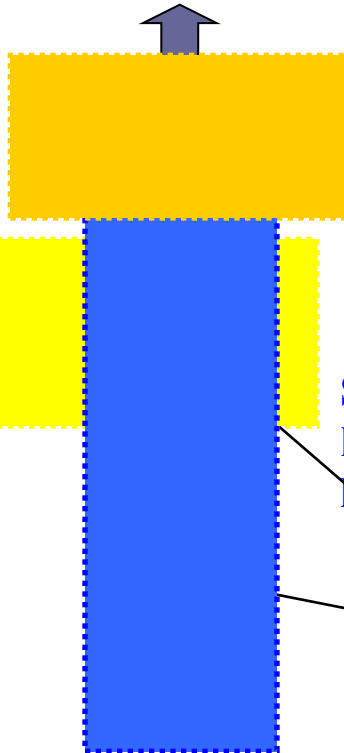

Sběrná optika (čočky, zrcadla, filtry, světlovodná vlákna) třídí světelný signál Podle barvy se světlo a přivádí ho na jednotlivé detektory

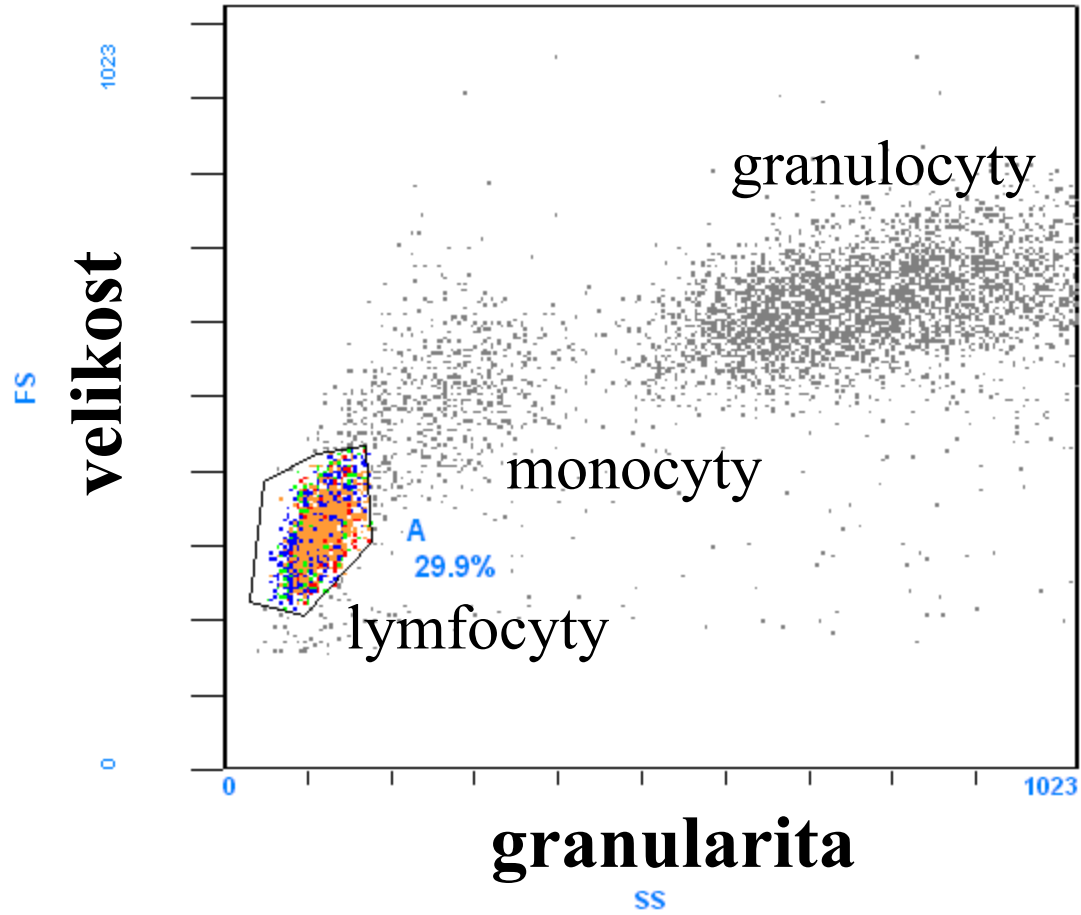
Excitační optika (lasery, světlovodná vlákna, zaostřovací a tvarovací prvky) přivádí budící záření do komory

System hnací tekutiny přináší vzorek do komory kde jsou buňky jedna po druhé vyšetřovány laserovým paprskem

Zkumavka se suspenzí buněk

(F1)[Ungated] Z0051674.LMD : SS/FS

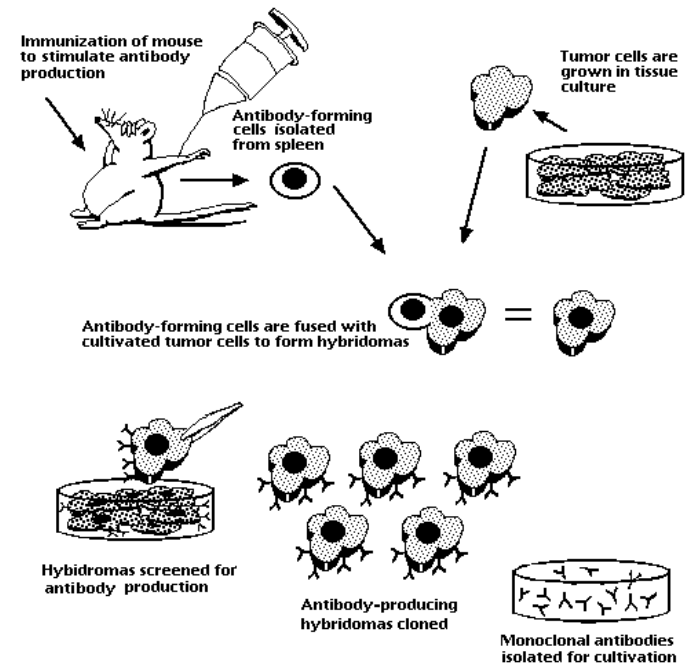
POLYKLONÁLNÍ PROTILÁTKY

- protilátky vznikající při přirozené odpovědi imunity na antigen jsou polyklonální.
- jsou zaměřené proti různým epitopům antigenu a tvořeny mnoha klony B lymfocytů - na rozdíl od monoklonálních nejsou zcela totožné

MONOKLONÁLNÍ PROTILÁTKY

- protilátky jsou produktem jediného klonu B lymfocytů (klony vzniklé fúzí buněk produkujících protilátky a myelomových buněk, jež schopnost produkce svého vlastního imunoglobulinu ztratily)
- jsou naprosto totožné a jsou přísně specifické proti jedinému epitopu

Monoclonal Antibody Production

Fluorescence

Fluorochromy:

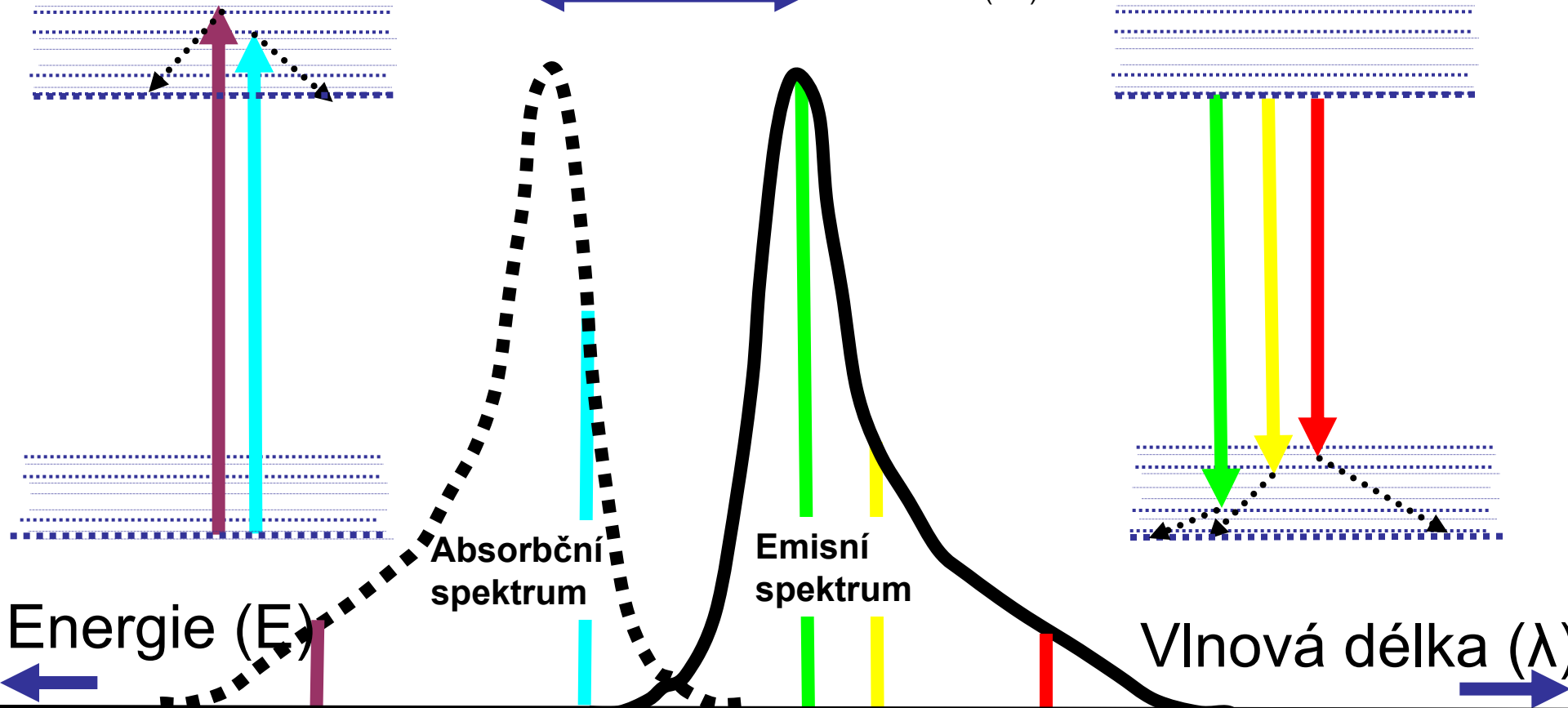
- Polycyklické organické molekuly a jejich deriváty
FITC, Cyaniny, Texas Red, řada Alexa, řada Pacific and Cascade,
AmCyan, *Propidium iodide*, *7-AAD*, *CFSE*,
- Fluorescenční proteiny
Phycoerythrins (B, R), Allophycocyanin, PerCP,
GFP a jiné fluorescenční proteiny

***Schopné absorbovat fotony budícího záření (např. 488 nm)
a následně (10^{-8} s) emitovat fotony s
delší vlnovou délkou (v tomto případě 500 – 800 nm).
Fluorescenční světlo má tedy jinou barvu***

Fluorescence

Barva pohlceného a vyzářeného světla se liší

Stokesův posuv - rozdíl mezi vlnovými délkami emisního a excitačního maxima (nm)

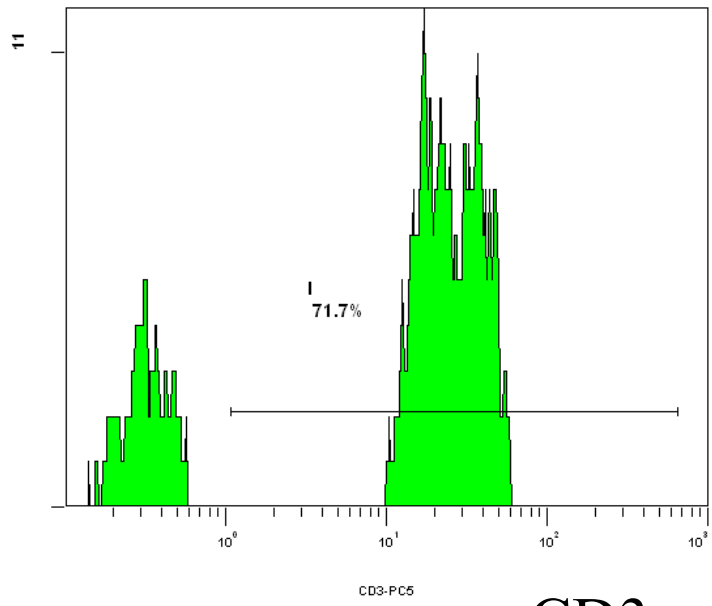
Část energie se přemění na energii vibrační

Emitované záření má větší vlnovou délku a tudíž nižší energii

$$E = h \cdot c / \lambda$$

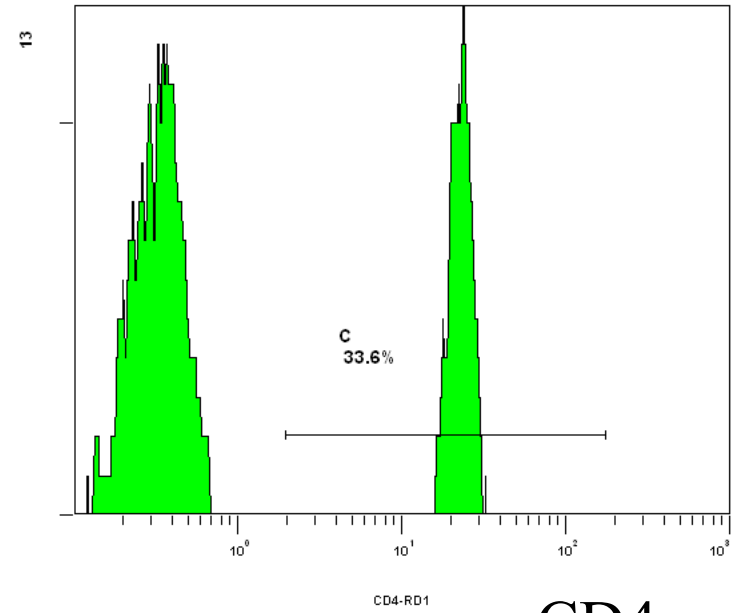

[F1][A] 20051674.LMD : FL4 LOG

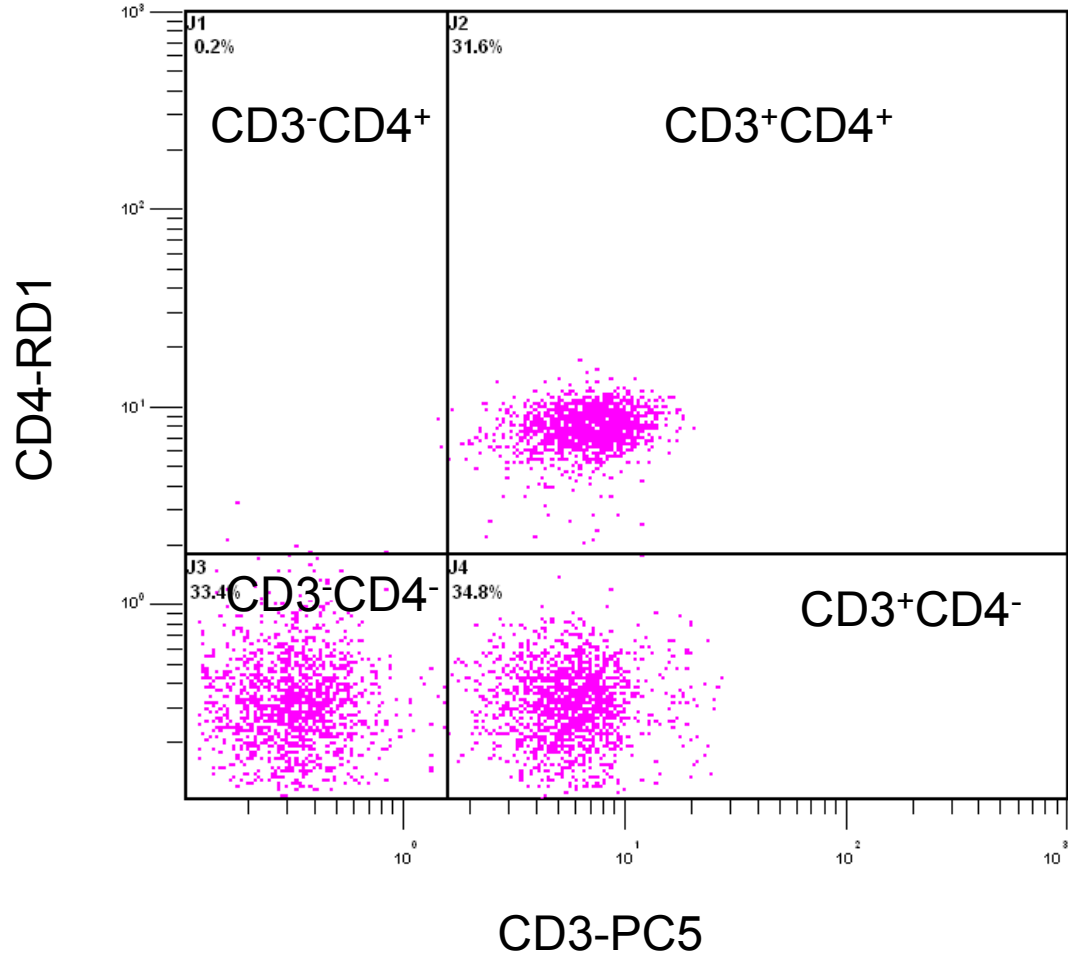

CD3

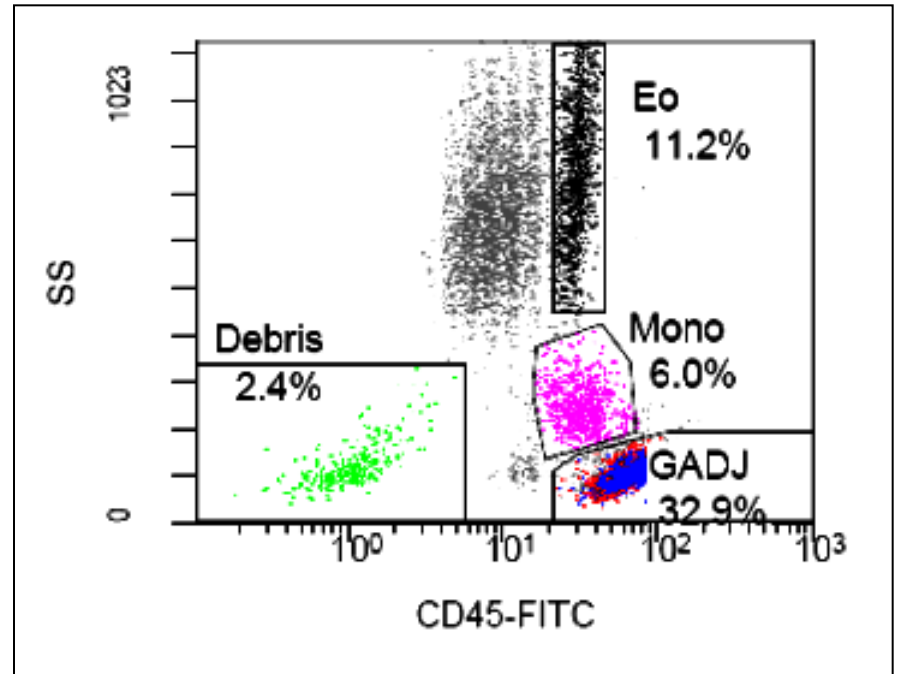
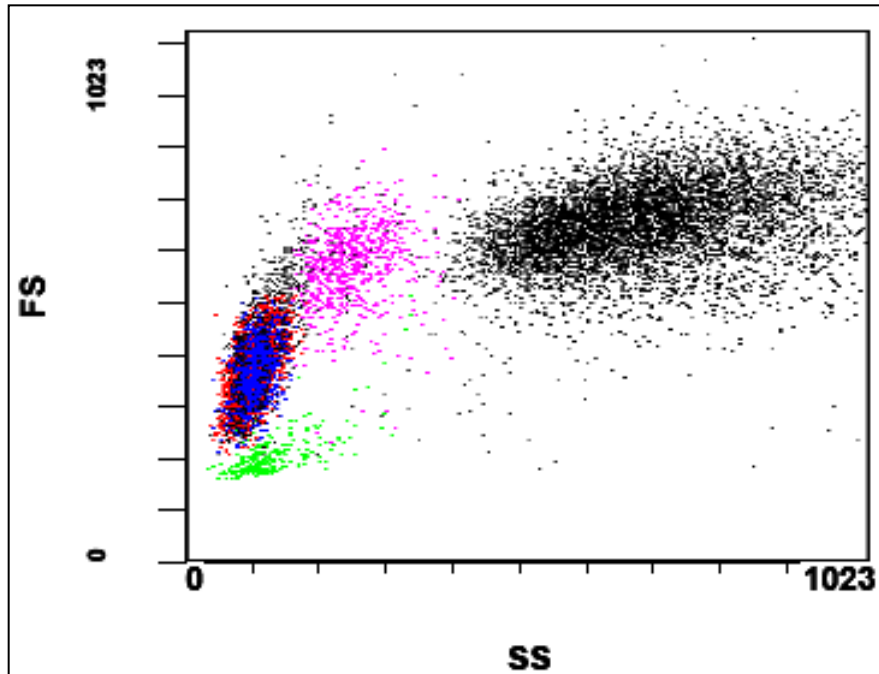
[F1][A] 20051674.LMD : FL2 LOG

CD4

Krevní diferenciál

Eo - eozinofily
Mono – monocyty
GADJ - lymfocyty

CD45
= znak pro leukocyty

Vyšetření lymfocytů periferní krve

ZNAK	EXPRESE	FUNKCE	ZASTOUPENÍ NA LYMFOCYTECH PERIFERNÍ KRVE (%)
CD3	všechny T-lymfocyty	asociován s TCR, přenos signálu	58-85
CD4	pomocné T-lymfocyty	receptor pro MHC II, aktivace	30-60
CD8	cytotoxické T-lymfocyty	receptor pro MHC I, aktivace	15-35
CD19	B-lymfocyty	regulátor aktivace	7-23
CD16/CD56	NK-buňky	FcR pro IgG/mediátor adheze	6-20
HLA-DR	B-lymfocyty, monocyty, aktivované T-lymfocyty	MHC II, prezentace Ag	B-lymfocyty konstitutivně (na všech B-lymfocytech), T-lymfocyty 3-7 (na aktivovaných T-lymfocytech)

Hodnocení nálezu jednotlivých subpopulací

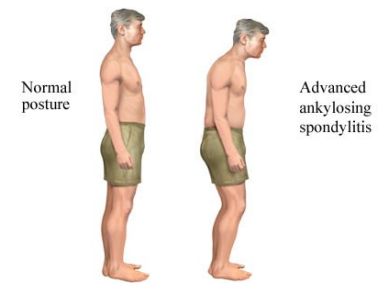
Snížení/ zvýšení	subpopulace	onemocnění
↓	CD19+, CD3+, CD4+, CD8+	při imunosupresi – např. cyklosporin (způsobuje lymfopenii)
↓	CD19+	u některých pacientů s CVID
↑	CD19+	B – buněčná leukémie
↓	CD3+	při expozici člověka toxickými chemikáliemi
↑	CD3+	T – buněčná leukémie
↓	CD4+	u některých pacientů s CVID (běžný variabilní imunodeficit – <u>c</u> ommon <u>v</u> ariable <u>i</u> mmunode <u>f</u> iciency) - virové infekce (EBV, CMV, HIV)
↑	CD4+	autoimunity, alergie
↓	CD8+	autoimunity (roztroušená skleróza, <u>s</u> ystematický <u>l</u> upus <u>e</u> rythematodes-SLE)
↑	CD8+	u některých pacientů s CVID - virové infekce (EBV, CMV, HIV)

Příklady klinických a experimentálních aplikací průtokové cytometrie

Vyšetření:

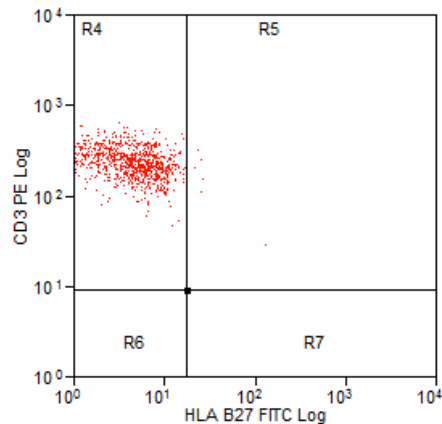
Povrchových antigenů	imunofenotypizace, HLA-B27, receptory pro cytokiny...
Intracelulárních antigenů	myeloperoxidáza
Buněčná DNA	kinetika buněčného cyklu, hodnocení apoptózy nekrózy....
Protilátky	stanovení hladin terapeutických protilátek
Funkcí	test blastické transformace lymfocytů, fagocytóza a oxidační vzplanutí, NK-cytotoxicita
Aktivita enzymů, vnitřní prostředí buněk....	

HLA-B27

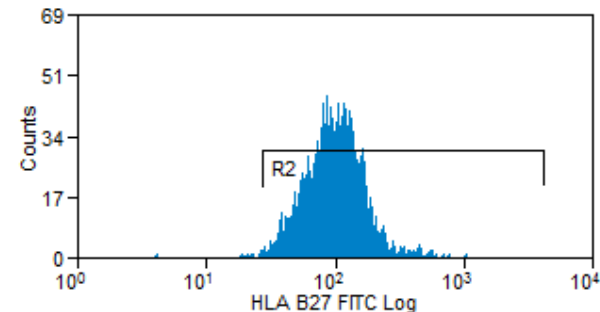
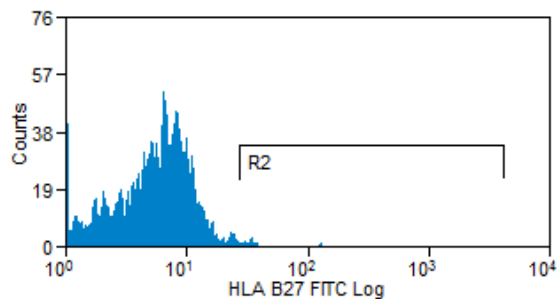
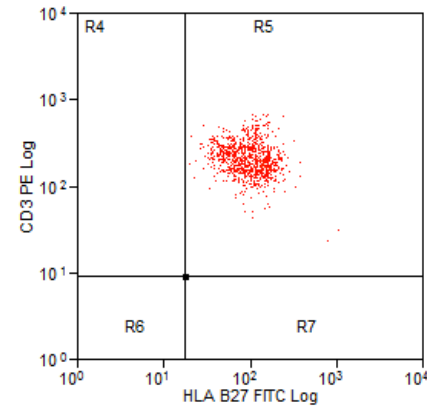

asociace HLA-B27 s řadou nespecificky zánětlivých onemocnění, jako jsou záněty kloubů, vnitřních struktur oka (uveitida), krátkých kostí rukou, nohou a šlach, dále lupénka (psoriasis), vyrážek, chronické bolesti spodní části zad a spondyloarthropatie, z nichž nejznámější je ankylozující spondylitida (zánětlivé systémové onemocnění osového skeletu a kloubů - **Bechtěrevova nemoc**).

negativní

pozitivní

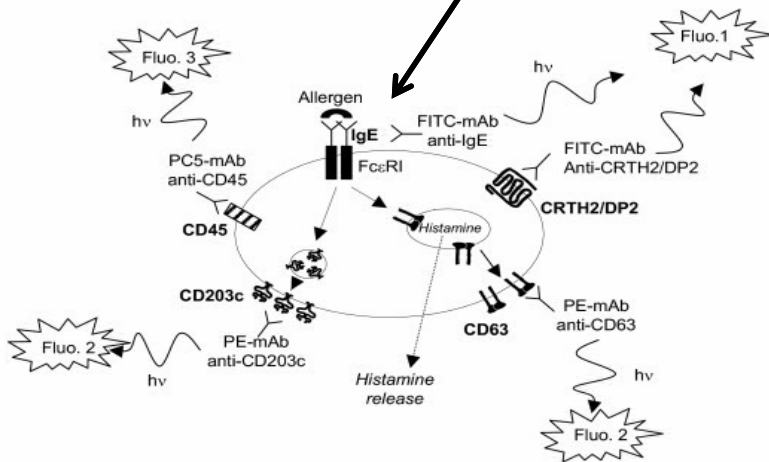

Test aktivace bazofilů (bazotest)

funkční test umožňující vyšetření aktivace basofilů po setkání se s určitým alergenem in vitro

založen na expresi aktivačního znaku (CD63) na povrchu periferních bazofilů po jejich expozici alergenem in vitro

na povrchu **bazofilů** - FcεRI (receptor pro **IgE**)
- CD203c

Reakce přecitlivělosti jsou podstatou alergických onemocnění. Reakce přecitlivělosti I. typu neboli **IgE** **mediovaná alergie** - je zprostředkována protilátkami IgE. IgE se naváže na bazofily ve fázi senzibilizace. Při dalším setkání s alergenem – alergen přemostí IgE, to vede k aktivaci bazofilů - masivnímu uvolnění produktů degranulace bazofilů a mastocytů → **zvýšená exprese CD63 a CD203c** na aktivovaných bazofilech.

ohraničíme **subpopulaci bazofilů** (IgE pozitivní)
- sledujeme expresi CD63 (viz.obr.) a CD203c (není uvedeno)

Sledujeme expresi **CD63** na povrchu bazofilů

